

УДК 340.143, 159.9

А- 43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою ВНПЗ «Дніпровського гуманітарного університету» від 19.02.2026 (протокол № 6).

А-43 Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 24 грудня 2025 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 300 с.

Збірник конференції містить матеріали VS Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми юриспруденції та психології» (24.12.2025), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова*); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (*заст. голови*); **Андрій МІРОШНИК** (*секретар*); канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**, докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**, докт. юрид. наук, доц. **Сергій ПЕНЬКОВ**, канд. псих. наук, доц. **Людмила ПРИСНЯКОВА**, докт. псих. наук, доц. **Олександр САМОЙЛОВ**

© ВНПЗ ДГУ, 2025

© Автори, 2025

Коваленко Т.Ю. ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЯК РЕСУРСНИЙ ЧИННИК ЗАПОБІГАННЯ ПРОФЕСІЙНОМУ ВИГОРАННЮ ПЕРСОНАЛУ МЕДИКО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ.....	215
Колесник В.А. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ.....	218
Краснощок А.В. ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК БАЗОВИЙ НАПРЯМ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ.....	222
Лисенко О.І. ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ЗОВНІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ.....	226
Малигіна Н.І. ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ЖІНОК З ДОСВІДОМ ВІЙСЬКОВОЇ ВТРАТИ.....	228
Маргинішина Р.Ю. ТРАНСФОРМАЦІЯ АГРЕСИВНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ТРАВМАТИЧНИЙ ДОСВІД ВІЙНИ.....	233
Мірошник О.Д. СТАТЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ.....	236
Недвиги Є.В. ПСИХОЛОГІЧНИЙ КЛІМАТ СІМ'Ї ЯК ЧИННИК ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ.....	239
Подакін М.Ю. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК САМООЦІНКИ ТА РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ З ПРОЯВАМИ ПРОКРАСТИНАЦІЇ У СТУДЕНТІВ.....	242
Сливинська А.О. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРЕДИКТОРИ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ.....	245
Чеснохревська З.М. ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЯК ЧИННИК ЗНИЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	249
Курдаєва В.О. ВПЛИВ ПОРУШЕНОЇ ДИТЯЧОЇ ПРИХИЛЬНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ДЕСТРУКТИВНИХ ЖИТТЄВИХ СТРАТЕГІЙ.....	252

<https://mon.gov.ua/osvita-2/pozashkilna-osvita/psikhologichna-sluzhba>
(дата звернення: 18.10.2025).

Лисенко Оксана Ігорівна

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Пріснякова Людмила Макарівна

кандидат психологічних наук, доцент,

завідувач кафедри психології

Дніпровського гуманітарного університету

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ЗОВНІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Сьогоднішнє суспільне життя кожної миті диктує все нові і більш складні вимоги до кожного члена суспільства. За цими умовами, якщо особистість не може пристосовуватися до умов, що постійно змінюються, вона гине якщо не фізично, то принаймні психологічно, придбаючи невротичні стани, які тягнуть за собою соматичні розлади. Живучи у постійно змінюваній реальності людина не тільки адаптується до конкретної діяльності, зростаючих вимог до професійних здібностей, вимог групи або колективу, але й до самої можливості постійних змін життєвих стереотипів. Відповідно, вимоги до адаптаційних можливостей та здібностей особистості нестримно виростають. У зв'язку з цим зміщуються акценти актуальності проблеми дослідження адаптації: від актуального «до чого?» адаптуватися, яке є темою багатьох психологічних праць у минулому десятилітті, до актуального «як?», «якою ціною?» в сьогоднішніх умовах.

Повномасштабна війна в Україні зумовила масову вимушену міграцію населення та появу значної кількості зовнішньо переміщених осіб. Перебування в новому соціокультурному середовищі супроводжується високим рівнем психоемоційного напруження, трансформацією ідентичності, порушенням звичних соціальних і професійних ролей. У зв'язку з цим проблема психологічної адаптації зовнішньо переміщених осіб набуває особливої наукової та практичної значущості.

Предмет дослідження. Психологічні особливості адаптації зовнішньо переміщених осіб, зокрема зміни психічного здоров'я, особистісні трансформації та чинники психосоціальної адаптації.

Дослідження базується на аналізі емпіричних і теоретичних праць сучасних українських психологів. У роботах Л. М. Карамушки та Т. В.

Карамушки застосовувалися психодіагностичні методики для оцінки психічного здоров'я, рівня емоційного виснаження, тривожності та суб'єктивного благополуччя вимушених переселенців.

У концепції проекту соціально-психологічної підтримки українців у Німеччині, запропонованій Л. М. Карамушкою, О. В. Креденцер та К. В. Терещенко, використано комплексний підхід, що поєднує психологічне консультування, групові форми підтримки, розвиток соціальних навичок і професійну інтеграцію.

У дослідженні Ю. Б. Максименка та О. В. Морозової-Йоханнессен, проведеному на прикладі українських переселенців у Норвегії, застосовано психодіагностичні методики оцінки емпатії, готовності до змін, толерантності до невизначеності та соціально-психологічної адаптації, що дозволило виявити глибокі особистісні трансформації переселенців

Основні результати та обговорення

За результатами досліджень Л. М. Карамушки встановлено, що вимушені переселенці характеризуються підвищеним рівнем тривожності, емоційного виснаження та зниженням суб'єктивного благополуччя. Втрата стабільності, соціальних зв'язків і професійної реалізації негативно впливає на процес психологічної адаптації та ускладнює відновлення психічного здоров'я.

Водночас результати проектів соціально-психологічної підтримки українців у Німеччині свідчать, що системна психосоціальна допомога сприяє зниженню рівня психологічного дистресу, підвищенню адаптивності та формуванню відчуття контролю над власним життям.

Дослідження українських переселенців у Норвегії показало, що адаптація в іншій країні супроводжується суперечливими особистісними змінами. З одного боку, спостерігаються емоційний дискомфорт, інтолерантність до невизначеності та труднощі соціальної адаптації, з іншого — у частини переселенців активізуються ресурси життєстійкості, автономності та готовності до змін.

Висновки:

1. Адаптація зовнішньо переміщених осіб є складним багатовимірним психологічним процесом, що супроводжується значними змінами психічного здоров'я та особистісної структури.
2. Основними психологічними труднощами адаптації є тривожність, емоційне виснаження, інтолерантність до невизначеності та порушення соціальної і професійної ідентичності.
3. Ефективна адаптація можлива за умови комплексної психосоціальної підтримки, що поєднує індивідуальне та групове консультування, соціальну інтеграцію та професійну реалізацію.
4. Узагальнення досвіду досліджень в Україні, Німеччині та Норвегії підтверджує необхідність розробки цілісних програм психологічної допомоги зовнішньо переміщеним особам.

Список використаних джерел та літератури:

1. Карамушка Л. М., Карамушка Т. В. Емпіричне дослідження особливостей психічного здоров'я вимушених переселенців в умовах війни. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2022. № 2(26). С. 48–59.
2. Карамушка Л. М., Креденцер О. В., Терещенко К. В. Концепція проєкту «Соціально-психологічна підтримка українців у Німеччині». *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2022. № 3(27). С. 6–25.
3. Максименко Ю. Б., Морозова-Йоханнесен О. В. Психологічні особливості особистісних змін переселенців в умовах іншої країни (на прикладі Норвегії). *Вісник Національного університету оборони України*. 2022. № 5(69). С. 90–97.

Малигіна Наталя Іванівна

здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Салюк Марина Анатоліївна

кандидат психологічних наук, доцент
доцент кафедри психології
Дніпровського гуманітарного університету

**ПСИХОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ЖІНОК З
ДОСВІДОМ ВІЙСЬКОВОЇ ВТРАТИ**

Повномасштабна війна в Україні спричинила безпрецедентний рівень людських втрат, що торкнулися сотень тисяч сімей. Особливо вразливою групою стали жінки, які пережили смерть чоловіків, синів, братів або інших близьких, що виконували військову службу. Такий досвід нерідко призводить до посттравматичного стресового розладу, тривожних і депресивних проявів, соціальної ізоляції, втрати життєвих орієнтирів і підвищеної психологічної вразливості. У цих умовах особливо важливо досліджувати психологічні ресурси резильєнтності жінок внутрішні й зовнішні фактори, які допомагають їм зберігати психічну рівновагу, адаптуватися до нових обставин і відновлювати функціональність після травматичної події.

Поняття «резильєнтність» пройшло довгу еволюцію від початкового фокусу на стійких індивідуальних рисах людини до сучасного бачення як багатовимірного, динамічного процесу, що формується у взаємодії індивіда з його внутрішніми ресурсами. Історично термін походить від латинського